

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

Upravništvo:
Prsnerova ulica t. 24
Telefon št. 56.

Račun kr. post. ček. urada št. 11.842.

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .

Oglasi za vsak mm vršine stolpca (58 mm) . . 2 K
za oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . . 1 .

Mojim volilcem in političnim prijateljem!

Po poldrugem letu svojega sodelovanja v upravi države in po odstopu vlade gosp. Pašiča sem se odločil po sporazumu s svojimi poslanskimi tovariši, da ne pridam v poštev pri sestavi nove vlade. Po enakem sporazumu je sprejeta kandidatura mojega prijatelja, poslanca dr. Zerjave, da kot Slovenec v demokratiški stranki sprotne ministrsko mesto, če se sestavi koalicijska vlada. Demokratiški klub ni mogel skleniti srečnejše kandidature.

Jaz se tem mirneje vračam k organizatornemu delu stranke in k poslanskemu delovanju, ker se mi je posrežilo v narodni skupščini zagotoviti sprejetje invalidskih naredb, ki postanejo zakon; dalje sprejetje večkega zakona o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni, nezgode, starosti in onemoglosti, zakona o starostnem zavarovanju privatnih nameštencev, zakona zaščite delavcev z uredjenjem delavnega časa, zakona o delavskih zbornicah, delavskih zaupnikih, posredovanju za delo in nadzornih del, zakona o draginjah, zakona o stanovanjih, zakona o začeti deca in mladeži, zakona o statistiki, zakona o dobrovoljih.

Pripravil sem tudi organizacijo v celih državah, ki so deloma že izvedle, kar je po teh zakonih potrebno, deloma izvršitev pripravljajo. Vse te navedene in vsi ti zakoni so dokončani — čeprav čisto šele po mnogih bojih — po sporazumu odgovornih zastopnikov naroda v narodni skupščini.

Razum tega dela v resoru ministrstva socialne politike zastopal sem interese celoga naroda in posebno tudi Slovencev v vseh velikih razpravah najdnjih dveh let z nekim uspehom. Mnogi niso bili zadovoljni z menoj, a mnogi, tudi politični nasprotniki, so mi priznali, da sem se trudil, biti stvarca v vsem svojem delu.

Svet sem si, da nas Baka še ostrogogo delo, dokler se naša družba ne uredi, da živi zdravo življenje naroda, ki hrepeni po napredku. O teh nalogah želim govoriti s svojimi volilci in političnimi prijatelji v najbližjih dneh, ko se vrnem v ožjo domovno.

Beograd, 5. decembra 1921.
Dr. V. Kukovec,
minister soc. politike.

CESTITKE ŠVICARSE VLADE MINISTRU KUKOVCU.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Švicarski generalni konzul je po naročilu svoje vlade sporočil ministru za socialno politiko dr. Vekoslavju Kukovcu prisrčne čestitke na uspehi sestavi in izvedbi moderne socialno-politične zakonodaje, ki postavlja Jugoslavijo kot vredno vrstnico v družbo naprednih kulturnih narodov.

Reduciranje proračuna

Beograd, 9. decembra. Danes dopoldne je imel sejo finančni odbor, na kateri se je sklepalo o zmanjšanju dvanaestine za mesec januar. Glavna govornika sta bila Ante Radoljevič in Vojislav Lazič. Po razpravi je odbor sklenil, da se zmanjšajo postavke: 1.) vojnemu ministru za 37 milijonov dinarjev; 2.) notranjemu ministru za 1-5 milij. denarjev; 3.) ministru za narodno zdravje, za agrarno reformo in socialno politiko za 9-7 milijonov dinarjev; 4.) ministrom za kmetijstvo, žanje in ruder ter trgovino za 2-84 milijonov dinarjev; 5.) ministrom za javna dela in promet za 7-85 milijonov dinarjev.

PREJEMKI MINISTROV.

Beograd, 9. decembra. Nekateri listi so prinesli beležke, da je finančni minister izjavil v zakonodajnem odboru, da prejemni ministri iz državne blagajne po 800 dinarjev dnevno. Take ali slične izjave ni finančni minister nikjer podal. Dnevni prejemki ministrov v znesku 200 dinarjev so bile povečane za 45 odst., ko so bile za ravno toliko povečane tudi drugim uradnikom. Ministri dobivajo sedaj po 200 dinarjev. Njihova plača pa je ostala ravno toliko, kakor je bila pred vojno v kraljevini Srbiji. (Iz kabineta finančnega ministrstva. — Oddeljenje za štampa.)

NOVI TISKOVNI ZAKON. — ZAKON O SREDNJIH SOLAH.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Komisija za izdelanje zakona o tisku je končala razpravo ter bo na jutrišnji seji izdelan tekst zakona v definitivni redakciji. Tudi zakon o srednjih solah je izdelan in se upoti profesorskemu združenju, da odda svoje mnenje.

Davidović mandatar krone

PASIČ ODLOŽIL MANDAT. — DAVIDOVIČEVA POGAJANJA POTEKALO UGODNO. — LE RADIKALCI ZAVLAČUJEJO REŠITEV. — DAVIDOVIČ IN PASIČ PRI KRALJU.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Včeraj dopoldne ob 11. uri je bil sprejet od kralja ministrski predsednik Pašič, ki je izjavil, da mu ni uspelo sestaviti koalicijske vlade, ker radikalna stranka zahteva za sobe ministrstvo notranjih del. Pašič je vrnil kralju mandat za sestavo vlade.

Takoj po tej avdienci je bil pozvan na dvor predsednik skupščine, dr. Ribar, ki je predložil kralju, da poveri sestavo kabineta g. Ljubi Davidoviču, predsedniku demokratiške stranke.

Ob pol 1. uri je bil sprejet v avdienci g. Davidović. Kralj mu je poveril mandat, da sestavi koalicijsko vlado, ki bi mogla delati s parlamentom, in v kateri bi sodelovale stranke, ki stojijo na temelju ustave. Kralj je izrazil željo, da ga g. Pašič do nedelje izvesti o uspehu te misli.

Davidović v demokratiškem klubu.

Takoj po avdienci se je g. Davidović vrnil v demokratiški klub, kjer je poročal o sprejeti nalogi, ter obrazložil stališče, ki ga hoče zavzeti v pogajanjih z drugimi strankami. Klub je razloge svojega predsednika enodušno odobril ter pritril njegovemu mnenju, da je treba vse storiti, da se sestavi vlada, katero država nujno potrebuje. V tem oziru je dobil Davidović od kluba proste roke.

Davidovičevi predlogi g. Pašiču.

G. Davidović se je odločil za drugačno postopanje, nego ga je smatral g. Pašič za oportuno. Zato je pričel pogajanja z najmočnejšo v poštev prihajajočo stranko. Ob pol 3. uri dopoldne je obiskal g. Pašiča kot šefa radikalne stranke ter ga je obvestil, da po nalogu kralja sestavlja vlado, katere glavna naloga bi bila, pospešiti energično delo parlamenta na polju zakonodajstva, ki je deloma predvideno v ustavi, deloma nujno potrebno v svrhu izenačenja obstoječih neenakosti v državi. G. Davidović je opozoril g. Pašiča, da je bil med radikalnim in demokratiškim klubom v pogajanjih, ki so se vršila pretekli mesec glede stvarnega delovnega programa vlade že dosežen sporazum, katerega g. Davidović v polnem obsegu akceptira. Ni torej stvarnega zadrička, da bi radikalna stranka ne mogla sodelovati v vladi. Kar se tiče vprašanja resortov, je sporazum brez vsega možno. V to svrhu je g. Davidović predložil g. Pašiču tri predloge:

- 1.) Radikalci naj vzamejo one resorte, katere so do sedaj imeli demokrati in med katerimi se nahaja tudi ministrstvo za notranje zadeve.
- 2.) Ako bi radikalcem to ne bilo po volji, naj sestavijo dve resortni listi ter jih predložijo demokratom, da si izberejo eno.
- 3.) Takisto je g. Davidović sam pripravljen, sestaviti po želji radikalcev dve taki resortni listi ter jih predložiti radikalcem, da si eno izberejo, drugo pa prepuštuje demokratom.

Ugodne izjave SKS.

Ob 5. uri popoldne se je g. Davidović sestel s predsednikom parlamentarnega kluba SKS, g. Rajerjem, ki je obrazložil zahtevo samostojnih glede bodočega vladnega programa, zlasti z ozirom na potrebo reforme vojaškega zakona in sistematičnega kmetijskega zakonodajstva. G. Davidović je te zahteve odobril. Definitivni odgovor SKS bo sledil šele po zborovanju kluba SKS, vendar ni dvoma, da bo ugoden.

Tudi muslimani pripravljani sodelovati.

Takoj nato je g. Davidović imel konferenco z delegati muslimanskega kluba, dr. Hranico in Hadži Kadičem. Tudi ta konferenca je imela pozitiven rezultat.

Stališče socialnih demokratov.

Ob pol 7. uri zvečer se je g. Davidović sestel s predstavnikom socialnodemokratičnega kluba, poslancem Etbinom Kristanom ter mu je obrazložil svoj program. Poslanec Kristan je g. Davidoviču izjavil, da po njegovem mnenju socialnodemokratični klub ne bo za sodelovanje

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Ker je ekonomsko-financijski komite ministrov odobril izvoz 3000 lahkih konj je minister poljoprivrede odločil da se ima izvoz teh konj izvršiti preko sledečih carinarnic:

v vladi, gotovo pa bodo socialisti podpirali vsako akcijo za demokratizacijo političnega, gospodarskega in socialnega življenja v državi. Oni želijo pozitivnega dela.

Davidović zopet pri kralju.

Zvečer ob 7. uri je bil g. Davidović znova pri kralju, da ga obvesti o storjenih korakih. Sporočil je kralju, da bi njegova želja, da se čim prej sestavi nova vlada, mogla biti izpolnjena še v toku petka ali najkasneje sobote, ako da radikalna stranka definitivno odgovor.

Davidovičeva izjava dr. Korošcu.

Danes dopoldne je g. Davidović nadaljeval svoja pogajanja s šefi posameznih parlamentarnih skupin. Ob pol 10. uri je zopet konferiral s predsednikom kluba SKS, Rajerjem, od katerega je dobil zelo zadovoljiv odgovor. Predsednik zemljoradniškega kluba, Vojta Lazič mu je odgovoril, da bo njegov klub sklepal o novem položaju danes popoldne in mu odgovoril jutri. Davidović je konferiral tudi z dr. Korošcem, katerega je vprašal, ali stoji klerikalni klub na temelju ustave. Dr. Korošec je izjavil, da zahtevajo klerikalci revizijo ustave, g. Davidović je odgovoril, da pod temi pogoji ne more računati na vstop klerikalcev v vlado.

Prvi odgovor radikalcev.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Danes popoldne ob 16. uri je posetil g. Davidoviča g. Pašič, da sprejme odgovor radikalnega kluba na svoje povabilo, da vstopijo radikalci v vlado. G. Pašič mu je odgovoril, da je za oficijelno izjavo poblaščen g. Aca Stanojevič, predsednik radikalnega kluba. G. Davidović se je nato takoj podal k g. Stanojeviču, s katerim je konferiral eno uro. G. Stanojevič je izjavil, da bi radikalci najraje obdržali svoje stare portfelje, razven teh pa tudi še ministrstvo notranjih zadev, za katero bi demokratom odstopili enega svojih dosedanjih portfeljev. Ko je g. Davidović nato odgovoril, da demokrat na to zahtevo ne morejo pristati, je g. Stanojevič obljubil, da skliče čim preje klubovo sejo ter mu jutri da definitivno odgovor. G. Stanojevič je s svojim odgovorom dokazal, da hočejo radikalci krizo vlade na vsak način zavleči preko svojega stranknega kongresa. Vsi parlamentarni klubi obsojajo to špekulacijo radikalcev, ki iz strankinih interesov zavlačujejo rešitev krize na očito škodo države.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Danes popoldne je pokazala akcija g. Davidoviča za sestavo vlade nekaj važnih pozitivnih rezultatov, iz katerih s da sklepati, da bo g. Davidović svojo mislo z uspehom končal.

Predsednik zemljoradniškega kluba je popodne obvestil g. Davidoviča, da Zemljoradniški klub simpatično pozdravlja njegovo akcijo za sestavo vlade. Klub sicer ne more sodelovati v vladi, vendar jo bo lojalno podpiral pri njenem delu, osebno pri zakonodaji. Tudi ministri in klub SKS so dali danes definitivni odgovor, da hočejo sodelovati v novi vladi. Uspehi g. Davidoviča so izzvali v radikalnih krogih veliko razočaranje, ker so radikalci pričakovali od vseh strani le neuspehe za g. Davidoviča, kakor jih je imel g. Pašič. V parlamentarnih krogih soddja, da bodo radikalci pod vplivom ugodnega poteka akcije g. Davidoviča popustili od svojih prejšnjih zahtev ter sprejeli ponudbo demokratov glede razdelitve portfeljev, s čemur bi bila kriza rešena. Vsa odgovornost za zavlačevanje krize pada od danes popoldne na radikalce.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Danes zvečer je bil g. Davidović zopet sprejet pri kralju, kateremu je mogel sporočiti, da je njegova akcija znatno napredovala. Njegov stvarni program je sprejet od vseh v poštev prihajajočih strank in je našel tudi pri delu opozicije simpatičen odziv. Le stališče radikalcev, ki se glede razdelitve resortov še niso definitivno izjavili, odnosno stavišajo zahteve, ki jih sami smatrajo za nemogoče, zavlačuje izvršitev želje kralja in vseh patriotičnih elementov, da naj se kriza kar najprej izvrši.

Kralj je takoj po avdienci g. Davidoviča dal poklicati g. Pašiča, ki je precej časa ostal v dvoru. O tej nenadni avdienci so hile zvečer razširjene po mestu za nimive govornice.

Dževdželije 500, Bitolj 500, Gruž 500, Maribor 500, Rakete 1000 konj. Dovoljenje izvoza velja za določeni kontingent za vse carinarnice 5 dni po publikaciji te odredbe v «Službenih novinah».

Občinski volilni red za Slovenijo

ZANIMIVA RAZPRAVA V ZAKONODAJNEM ODBORU.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Na današnji seji zakonodajnega odbora so skušali klerikalci sabotirati delo s tem, da so zahtevali, naj odbor prekine svoje seje, dokler je vlada v ostavki. Predsednik Trifunović je ob odobravanju ostalih strank ostro odbil to klerikalno, po poslancu Gostinčarju stavljeno zahtevo. Na to je bilo sprejetih več uredb ministrstva pravde, ki se nanašajo na Slovenijo in Dalmacijo ter ministrstva poljoprivrede.

Zanimiva debata se je razvila o občinskem volilnem redu za Slovenijo. Klerikalci so danes povdarjali, da je bilo zadnje glasovanje o ženski volilni pravici neveljavno. Ko pa je predsednik izjavil, da bo odredil novo glasovanje, so se protivili, češ, zadeva naj se sploh odstavi z dnevnega reda. Poslanec Drogenik je v ostrem napadu pojasnil, zakaj zahtevajo klerikalci žensko volilno pravico. Oni špekulirajo, da bodo izgubljene armade moških volilcev nadomestili z ženskimi bataljoni. V debati se je posebno blamiral klerikalni poslanec dr. Šimrak, ki je trdil, da so ženske po dosedani uredbi že imele volilno pravico. Ko so govorili še nekateri drugi govorniki, je bil predlog za uvedbo ženske volilne pravice s 13 proti 6 glasovom odbit.

Nato se je razpravljalo o predlogu poslanca Drogenika, naj bo predpogoj za volilno pravico dveletno bivanje v občini.

Po kraši debati je bil sprejet kompromisni predlog, da zadostuje za aktivno volilno pravico enoletno bivanje, za pasivno pravico pa dveletno bivanje v občini volilni občini.

Zanimiva je bila diskusija o § 39., po katerem naj se v občinah, kjer so imeli komunisti relativno večino izvršijo nove volitve, v drugih občinah pa le naknadne. V imenu klerikalcev je proglašil poslanec dr. Šimrak to določbo kot nasilje proti nekomunističnim občinskim odborikom. Poslanec Zerjav je izrazil svoje začudenje nad tem stališčem ter poudarjal, da je ravno klerikalno časopisje najbolj besnelo, ko so se v Ljubljani za razveljavljanje komunističnih mandatov razkrale naknadne volitve, češ da je to nedemokratično. Predlog odseka je bil sprejet z veliko večino.

S tem so vse določbe novega vol. reda za Slovenijo definitivno sprejete.

Končno so zahtevali Bosanci in Dalmatinci naj se volilni red za Slovenijo razširi tudi na Dalmacijo in Bosno.

Odsuku je bilo naročeno, da primeruo stilizira tozadevni predlog.

Končno je zakonodajni odbor sprejel ustoppno resolucijo: «Zakonodajni odbor priča, da bo vlada šimprej, najkasneje pa tekom šestih mesecev, predložila načrt zakona o občinah za vso državo».

Ureditev uradniških doklad

REŠITEV ŽELEZNIČARSKIH DOKLAD IN VPRAŠANJE ŽELEZNIČARSKIH PRAGMATIKE.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Ožji komite finančne sekcije zakonodajnega odbora je imel danes pod predsedstvom referenta poslancina Reiserja v finančnem ministruvo sejo, na kateri je bila izvršena končna redakcija zakonskega načrta o dokladah za državne nameštence. Za rodbino (ženo in otroke) so izenačene doklade, ki bodo znašale v bodoče 5 dinarjev za osebo. Ostali sorodniki dobijo nekaj manj. Upokojenca, ki so bili penzionirani po dovršenju celotne svoje službene dobe, dobijo iste draginjske doklade kakor njihovi aktivni tovariši. Urejeno je vprašanje penzistov, ki so zaposleni zopet v državnih službah in sicer v zmlsu Ljubljanskega projekta.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) Peta sekcija zakonodajnega odbora je danes pod predsedstvom poslanca dr. Zerava razpravljala o dveh uredbah ministrstva obrabčaja, ki se tičejo železničarskih dra-

ginjskih doklad na teritoriju Srbije in Črne gore odnosno v novih pokrajinah. Poblaščen od sekcije je poslanec Reiser izdelal predlog, ki razširja novi, za državne nameštence odobreni sistem draginjskih razredov s progresivnimi dnevniciami po višini plače in rodbinskiimi dodatki tudi na železniške uslužbence s tem razložkom, da ostane razmerje med železničarskimi dnevniciami in dnevniciami ostalih državnih uslužbenecv v enakem procentualnem razmerju kakor je bilo dosedaj. (Železničarske dnevnice bodo torej nekaj višje). Vprašanje železničarske pragmatike je še odprto, ker so se pojavili ustavopravni dvomi, ali je zakonodajni odbor kompetenten, da sam uzakoni pragmatiko, ki dosedaj kot uredba še ni bila uveljavljena. Ako se zakonodajni odbor proglašai za nekompetentnega, se bo železničarska pragmatika uzakonila po skrajšanem postopanju v zmlsu čl. 133 ustave.

Della Toretta o albanskem in črnogorskem vprašanju

ZAHREBTNOST ITALIJANSKE POLITIKE.

Rim, 9. decembra. (Izv.) V zadnji seji parlamentarnega odseka za zunanje zadeve je podal minister za zunanje zadeve della Toretta več poročil in pojasnil o zunanji politiki Italije. V svojem poročilu se je dotaknil tudi albanskega in črnogorskega vprašanja. Kar se tiče Albanije, je Toretta izjavil, da je velepolitiška konferenca določila meje med Albanijo in Jugoslavijo na temelju srbsko - albanske mejne iz leta 1913, z malimi korekturami v korist Jugoslavije. Odpor Jugoslavije je zlovil odločen nastop angleške vlade, ki je spravila vso zadevo pred Zvezo narodov, katera je nato prisilila Jugoslavijo, da izprazni oku-

pirano ozemlje. Kar se tiče upora Mirditov, je della Toretta rekel, da je lokalnega pomena in da se je situacija že znatno poboljšala, tako da pride skoro do sporazuma med tiranskim vladom in pobunjenim plemenom. Glede črnogorskega vprašanja je della Toretta izjavil, da je hotel posredovati pri reparacijski komisiji, ki je pa vse njegove tozadevne predloge odbila. Stališče glede črnogorskega vprašanja je pa že parkrat poudarjala Italijanska vlada, ki je izjavila, da je pripravljena podpirati vse zakonite črnogorske zahteve, za katere se izreče večina črnogorskega prebivalstva. (F)

Pogreb gospe Pribičevićeve

Zagreb, 9. decembra. (Izv.) Danes popoldne ob pol 4. uri so v Zagrebu položili k večnemu počitku mater ministra Pribičevića go. Kristino Pribičević. Pogreba se je udeležil komandant armije general Pešič kot zastopnik kralja, ki je tudi v njegovem imenu izrazil rodbini Pribičević sofalje. Med čestniki se je opazilo šefa generalstaba polkovnika Nošiča in g. Tugomira Alaupoviča, poverjenika za uk in bogoslužje, ki je zastopal obolelega pokrajinskega namestnika g. Demetroviča. Obrede je izvršil zagrebški baroh g. Pavlovič z asistenco številnega svečeništva. Akademsko društvo «Balkan» pa je zapolelo pokojnici žalostinke. Pogreba se je udeležilo tudi veliko število predstavnikov oblasti, korporacij in veliko število občinstva. Veliko pozornost je vzbudila tudi deputacija kmetov iz Glavičan, rojstnega kraja gospe Pribičević, ki je prišla, da izkaže pokojnici zadnjo čast.

Oboroževanje Amerike

Washington, 9. decembra. Kongresni tajnik je kongresu predložil letno poročilo. To poročilo predvideva vojaške priprave, ki prekašajo vse kar se je v mirnem času pripravilo izza postanka Zedinjenih držav. Poročilo vsebuje izpremembe, ki so se uvedle v orožju. Izdelujejo se nove vrste infanterijskih granat in najtežjih artilerijskih topov. Tajno se proučuje učinek kemičnih preparatov in strupenih plinov.

OBSODBA DUNAJSKIH IZGREDNIKOV.

Dunaj, 9. decembra. Danes so se pričeli prve razprave zaradi plenitve dne 1. decembra ob priliki protitraginjskih demonstracij floridsdorfskih delavcev. 41 obtožencev, večinoma mladeniči, je bilo zaradi tatvine, javnega nasilstva ter hudobnega poškodovanja stvari obsojenih na 4 do 10 mesecev težke ječe, poostrene s trdim ležiščem vsaki mesec.

Prad volitvami v Zagrebu

Demonstracije Radličevcev.

Zagreb, 8. decembra.

Hrvatski blok kriči; v kričavih barvah zove skupščino v dvorano «Hrvatskega Sokola». Policija je za volilno skupščino prepovedala, zato sklicuje narodni poslanec Radić, Košutić in — o, kam si zašel! — Šurmin svoje zborovanje na isto mesto.

Proti 11. uri dopoldne se peljem s tramvajem skozi Illico. Tramvaj se ustavi; zakaj od Frankopanske ulice prilaga široko razvrščena povorka; spredaj nosi možički volilni oklici: Radić, Živala Hrvatska? Kmetje so na pol v tej povorki, na pol purgarji. Pojejo «Lepo našo» (Ali ne čutiš, da s polnjenim petjem to pesem izpreminjajo v Gassenhauer? Škoda bi je bilo). Vmes so ključ: Živala hrvatske republikat? In nekdo zvaliče proti tramvaju moje ime...

Kam gredo? V Frankopanski ulici mi pridruži avtomobil nasproti. Vozil se sam kralj hrvatske republike, Radić z ženo. Viskozni sedli; en glas ga je pozdravil. Baf na današnji dan pred letom dal je italijski sredi blata na Sajmištu proglasil kmetom hrvatske «lačno republiko in dal naznaniti meščanom sovraštvo... Morda je danes sedel v avtomobilu, zato da bi se zdel «effilijah» beačih avtomobilistom od Hrvatskega bloka.

Blokali so na to šli pred Kino, kjer so zborovali demokratični disidentni Milana Marjanovića ter so skupščino razbili, a razbili so i skupščino zionističnih židov. Marjanoviću se privoči ta prišljiki narod.

Zakaj je torej bilo zabranjeno zborovanje blokašev? Duhovnik Dalmatince je rekel: «Zakaj ni bilo zborovanja? V dvorani, kjer bi se moralo vršiti, je bila danes maša v narodnem jeziku. Vse je s Hrvatskim blokom, samo — Bog ni! Pa tudi velik del Zagreba ni: zakaj kričavi rlatatji frankovački so vojnoma petrgani...»

Celotno razoroženje pa razkriva politički ukaz današnjega dne: Alkoholne pijače se ne smejo točiti v soboto od 6. ure jutraj (to je cel dan pred volitvenim dnevom ne), v nedeljo (na dan volitve) in v ponedeljek dopoldne.

Zagreb, 9. decembra.

Za večerj dopoldne je sklical Hrvatski blok veliko volilno skupščino na Wilsonov trg. Policija je skupščino prepovedala, nakar so gospodje Radić, Košutić in Šurmin, ki sicer ne priznavajo našega parlamenta, kot poslanci pozvali svoje pristaje v dvorano zajedničarskega «Sokola». Policija je tudi ta razgovor zabranila. Nabralo se je precej frankovskih in radićevskih pristajev, ki so prišli po mestu demonstrirati. Orožništvo in policija sta nekaj časa mirno gledala, ko pa je pred palačo Prve hrvatske štedione prišel radićevski poslanec dr. Pernar hujskati, je pozvala množico, da se naj razide. Demonstranti so se razpršili v več skupin, katerih ena je vdrla v dvorano kina «Balkans», kjer se je baš vršil shod takozvanih Tribunašev. Radićevci so shod razbili. Druza grupa je razbila skupščino cionistov v dvorani kina «Union». Posredovati je morala policija. Prišlo je ponekod do glasnih preprirov, vendar se mir ni nikjer kalil.

Radićevci so organizirali svoje pristaje po okoliških vaseh, ki so dopoldne skušali priti v precejšnjih množicah na «Radićev zbor protivu kaputašev». Policija na konjih je te demonstrante že pred mestom ustavila, nakar so se mirno vrnili v svoje vase.

Skupina frankovcev je vdrla onadno v socialistični «Radnički dom», žel, da so tam plakati in tiskovina, ki govori Radića. Pred pisarno je razbiljo več počal dr. Radićevič z revolverjem v roki ter jih poznal zopet na ulico.

Pri razbijanju tribunaške skupščine je policija aretirala znanega advokata dr. Mintasa kot kolovodjo in hujskača.

Iz boja za delavni čas

Beograd, 6. decembra.

Včeraj dopoldne je zboroval proračunski odbor. Radikalci so zopet nagajali. Razlagali so, da so avtomobili dragi in da treba štediti. Glasen je bil Velizar Janković, ko so ga ja demokratski hudo prijeli, kako je bilo tedaj, ko je bil on finančni minister. Izvil se je, češ, kot minister je bil za štedenje, kot poslanec mora bit za štedenje. Jako srečno je nastopil Milan Pribičević, imenom socialistov pa je grmel dr. Korun proti korupciji. Mnogo so obotali, da razkrijejo imena in dogodke, vendar s konkretnimi podatki žal ni prišel nikdo na dan.

Zlaj pojde pot sekcij na delo za štedenje.

Popoldne je bilo bolj zanimivo. Vladine stranke so prinesle načrt novega § 6. uredbe o delavnem času; za industrijo 8 ur z možnostjo podaljšanja, za obrt pa klasificiranje na 8, 9 in 10 ur urno delo, kakor je pač težje delo. Socialisti in klerikalci so seveda začeli goniti. Socialisti, da popravijo obledelo ljubezen do delavstva, klerikalci, da bolj škodujejo. Duhovnik dr. Holnec je govoril o sločinu, če bi kdo moral delati nad 8 ur. Poslušal ga ni nihče. Celo vprašanje se vrne odseku. A ni dvoma, da je to srečna formacija, ki varuje delavcem uspehe iz vojne, a računa tudi z ekonomskim položajem zemlje.

Ostali zakon o zaščiti delavcev je prošel: Posredovanje dela, delavške komore in kar je največ, delavski poverjeniki. Zakon je nov časten list iz dobe demokratskega režima pri socialisti politik. Hripavi demagogi kriče, a nikogar ne morejo prevarati.

Italija in razorožitev srednje Evrope

Angleški listi poročajo, da je italijanski delegat na washingtonski konferenci v imenu svoje vlade zahteval mandat za razorožitev Jugoslavije in Češkoslovaške.

Mirovna pogodba, ki jih je podpisala Jugoslavija kot nasledstvena država, niso doslej vsebovale nobenega izročnega člena, ki bi nam diktiral uklinjenje obvezne vojaške službe. To stvarno omejitve so zadele od srednjeevropskih nasledstvenih držav samo Avstrijo in Madžarsko. Njuna so mirovni protokoli natančno predpisali število čet, ki smajo ostati pod orožjem. Jugoslaviji, Češkoslovaški, Poljski in Rumuniji pa ni bila predložena nobena zahteva glede omejitve vojske na kopnem.

Jugoslavija je kljub vsem notranjim neprilikom ostala močna. Da, v vojskem oziru se je celo visoko povzignila. To je z zavistjo kmalu spoznala naša sosoda Italija, ki je porabila priliko za washingtonski konferenci, da je sprožila besedo o vojaški moči naše države. Zdi se celo, da so šli italijanski zastopniki v Washington že s programom, da sprotajo vprašanje razorožitve naše države na razgovor. To nam postane razumljivo posebno tedaj, če se domislimo francosko-italijanske kontraverze na konferenci. Italija je govorila v Washingtonu o svojih sovražnikih, radi katerih se taje na more razorožiti. Ko pa je francoski ministrski predsednik Briand stavil vprašanje, kdo da so ti sovražniki, so italijanski delegati sramežljivo umolkli. In gospod Briand je tedaj Italianom povedal hriško resnico, da zahtevajo razorožitev samo vsled tega, ker se naima njihova vojska v razumu radi spolne moralne propalosti italijanskega naroda...

S nedlogom, da je treba princp razorožitve uveljaviti tudi pri nasledstvenih državah Srednje Evrope, so italijanski delegati nameravali pogoditi v prvi vrsti našo državo. Ša je samo dejstvo, da zahteva Italija razorožitev Jugoslavije, znači, da smo na zunanji se precej močni, tako močni, da se vsled števila in kakovosti naše vojske Italija boji bodočnosti. Ker pa Italija ni mogla direktno od nas zahtevati naj-

se razorožimo, je poslala svoj tozadevni prodlog gospodom konferenčnikom v Washingtonu. Mnika je o njih, da nas bodo razorožili kar na njen imiglal. In da bo razorožitev Jugoslavije popolnoma zajamčena, se je Italija kot najbližji interesat in kot sosed naše države za mandat pripravila sama.

Ne vemo, ali je washingtonska konferenca Italiji mandat za razorožitev naše države priznala. Pa tudi če bi se to zgodilo, bi tako priznanje pri nas bore malo zaleglo. Nihče med nami namreč resno ne misli nato, da bi se naša država začela razoroževati, dokler ima okoli sebe oborožene sosode, kot je na primer Italija.

Sicer pa italijanska zahteva o mandatu za razorožitev Srednje Evrope ni nič drugega nego večš polokus, kako bi si Italijanska monarhija podvrkla vse nasledstvene države bivše monarhijske v vojaškem oziru. Politično pleto Italija svoje niti z Dunajem in Budimpešto, sentimentalne vezi išče z Rumunijo, realne trgovske odnošaje z Bolgarijo. Ne gre ji v glavo, kako se ji upata upirati baš naša država in češkoslovaška republika. Italija stremi za tem, da bi iz cele Srednje Evrope napravila vazalsko področje, od katerega bi potem izkoristila njena politika.

Italija je ponovno dokazala, da smatra celo Srednjo Evropo za svojo interesno sfero. Zasužnjila bi rada srednjeevropsko državo politično, gospodarsko, in, kakor kaže razorožitveni prodlog v Washingtonu, tudi vojaško. Iz te moke pa ne bo kruha. Avstrije se nismo otrosli za to, da pridemo v odvisnost Italije. To si italijanski diplomati in politiki lahko zapomnijo že sedaj, sicer bodo preprosto uvideli, da je bil ves trud, s katerim so delali za lastne interese pri nas in okoli nas, trud brez uspeha.

Politične beležke

Seja izvrševalnega odbora JDS je sklicana za 8. januar 1922.

Volilni red za občine v Sloveniji. Na večerajšnji seji zakonodajnega odbora je bil definitivno sprejet občinski volilni red za Slovenijo. Razprava o stanovanjski uredbi je bila na željo radikalov odgodena do rešitve koalicijske krize.

Značilen demanti. Beograjski uradni presbiri objavija: Mnogi naši listi prinašajo poročila o ministarski krizi, vsak pa s svojo posebno tendenco. Posamezni listi grede pri tem tako daleč, da citirajo celo beseda voditeljev strank, s katerimi so se vodila pogajanja o načinu rešitve krize, čeprav ni nihče prisostvoval pogajanjem. Pooblaščen smo, da izjavimo, da se je goob. Pašić pogajal z zastopniki raznih skupin na podlagi, da se vladna koalicija razširi in ojači. To bi se izvedlo na ta način, da bi druge stranke ali sodelovale v državni upravi, ali pa da bi podpirale kralj. Vlado, da se določi temeljni zakonov za popolno izvršitev ustave in da izpolni širši program, ki bi omogočil v državi pravilno delo in m'ren razvitek. — Ta objava je jasen odgovor na vesti, ki so se pojavljale zlasti v opozicijskih listih, češ da bi bil Pašić eventualno pripravil sestavitj vlado na programu revizije ustave.

Radićev komunalni program. Kot prvo točko svojega komunalnega programa za zagrebški občinski svet je postavil Radić sledečo zahtevo: V duhu svetovne mirovne politike, po izrečni želji zapadnih velisil, v smislu poziva društva narodov in po odločni in neizpremenljivi volji hrvatskega naroda zahtevamo, da se ves hrvatski del današnje vojske pošlje takoj domov, a vse velikoštevilne in ogromne vojašnice v glavnem mestu Zagrebu se morajo porabiti za ureditev zdravih in cenih malih stanovanj. — Ako stavi Radić take zahteve, je to popolnoma v skladu z njegovo nenormalnostjo. toda, da sta pod tako zahtevo podpisana tudi dr. Drinković in dr. Šurmin. Je pa že malo nerazumljiveše. Potem ni čuda, da je zadnjič Radić javno iz-

javil, da je italijanska zahteva po razorožitvi Jugoslavije popolnoma v smislu programa hrvatske republikanske stranke.

Uvedba posebnega cerkvenega davka. Iz Beograda nam poročajo: V sekciji finančnega odbora, ki razpravlja, kako bi se dalo zmanjšati proračun raznih ministrstev, se je na predlog poslanca dr. Zerjava pričela diskusija o tem, da bi vsaka konfesija krila svoje izdatke za sebe potom posebnih cerkvenih doklad, ki bi jih plačevali samo pripadniki dotične konfesije. S tem bi prenehale na eni strani tožbe, da se poodine konfesije favorizirajo, na drugi strani pa bi se lahko izdatno odpomoglo potrebi nižje duhovščine po zvišanju prejemkov. Predlog dr. Zerjava je bil od vseh strani sprejet z odobravanjem in so tudi klerikalci izjavili, da so v načelu zanj. Zadeva je vsled tega najna, ker se je vprašanje duhovniških draginskih doklad izročilo iz načrta nove uredbe o izonačenju uradniških doklad. Tudi duhovniške doklade bi se v bodoče krile iz posebnega cerkvenega davka.

Proti cionistični kandidaturi listi v Zagrebu. Odbor židovskih nacionalistov v Zagrebu objavija v dnevnihki protest proti cionistični listi, katero so postavili zagrebški cionisti p-wodom volitev v občinski svet. Po njih naziranju je samostojen nastop židovske stranke kot politično stranke popolnoma neumesten, ker se morajo židje orientirati politično po obstoječih hrvatskih, oziroma jugoslovanskih strankah.

Radikalna sramota v Zagrebu. Krajevni odbor radikalne stranke v Zagrebu poziva v «Hrvat», glasilo onega hrvatskega bloka, ki zahteva razpust naše države in ki je zagrešil ob kraljevi smrti znano neodpušljivo dejanje, svoje vollice na volišče za občinski svet. To postopanje vodstva radikalne stranke v Zagrebu je vzbulilo med volice splošno nezadovoljstvo.

Prosveta

Fran Govekar je praznoval večerj svojo petdesetletnico. Za našo umetnost, politiko in kulturo ima toliko zaslug, da se ga mora naša javnost spomniti na dan petdesete obletnice njegovega rojstva. Rojen je bil leta 1871. na lgu pri Ljubljani, dovršil gimnazijo v Ljubljani in šel skoro brez sredstev študirat na Dunaj medicino, ki ga pa ni preveč veselila. Preživil se je na Dunaju za silo s pomočjo ustanov in redko sejanih honorarjev «Slovenskega Naroda» in «Ljubljanskega Zvena», pisal pa je tudi za mladinske liste in urejeval na Dunaju akademski list «Vesno». Leta 1900. so ga nastavili na ljubljanskem magistratu kot pisarniškega praktikanta; v tej službi je ostal in je danes magistratni nadsvetnik. — Leta 1897. je izšla zbirka njegovih, večinoma je* po raznih listih priobčenih novel «O te ženske, leta 1896. v «Zvonu» roman v «V krvi». Leta 1902. je začel urejati «Slovana» in ga urejal sedem let. Leta 1898. je izdal «Rokovjače», malo pozneje «Legionarje», potem pa dramatiziral «Desetoga brata» in Levstikovega «Martina Krpana»; napisal je tudi drami «Grča» in «Mrakovi»; zadnje so uprizorili preteklo sezono v Ljubljani. — Govekar je bil trikrat intendant našega gledališča, za katerega ima brezdvomno neprecenljive zasluge, vkljub očitkom z raznih strani. Leta 1913. je urejal «Ilistrovani Tednik», potem njegovega naslednika «Tedenske silke», leta 1917/18 pa je bil urednik političnega tednika «Domovina». Tudi sedaj poseča svoj prosti čas največ žurnalističnemu delu; v njegovi redakciji izhaja uradniški tednik «Naš Glas» in zopet je kulturni urednik «Slovenskega Naroda», v katerega je napisal nebroj podlistkov in roman «Svitanje». Govekar je bil leta 1904. odlikovan z redom sv. Save.

Cankarjeva proslava v Ljubljanskem gledališču. Narodno gledališče obhaja tretjo obletnico Cankarjeve smrti v nedeljo dne 11. t. m. Vprizori se na novo nastudirana farsa «Pohujšanje v dolini Sentflorjanski» z deloma novo zasledbo. Pri tej priliki prinese «Gledališki list» (enal-

sta številka) del doslej še neobjavljene korespondence med ralnim Cankarjem in upravnikom Narodnega gledališča, prof. Juvančičem. Zanimiva pisma se tičejo vprizoritve «Pohujšanja». Del čistega dobička nedeljske uprizoritve je namenjen skladu za Cankarjev spomenik.

Cankarjeva proslava. Splošna delavska izobraževalna zveza «Svoboda» za Slovenijo v Ljubljani priredi danes dne 10. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma Cankarjevo proslavo. — Vstopnina za osebo 1 dinar. Cisti dobiček je namenjen za Cankarjev spomenik. V nedeljo ob 9. uri jutraj je položitev venca na Cankarjev grob pri Sv. Križu.

Božična umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani se otvori prihodni teden. Poleg nekaterih znanih ljubljanskih umetnikov razstavi po daljšem presledku kolekcijo svojih del R. Marčić. Kdor izmed umetnikov se boč razstave udeležiti, naj se prijavi najkasneje do dne 13. t. m. pri R. Jakopiču, Ljubljana, Turjaški trg 2.

«Hlapec Jernej» — dramatisiran. Dne 11. t. m. uprizori mariborsko gledališče dramatisiranega «Hlapca Jerneja». Dramatisiral ga je Milan Skrbinek. — Jubilej Dostojevskega proslave v Mariboru v uprizoritvijo dramatisiranega romana Zločin in kazni, — sedemdesetletnico dr. Tavčarja pa v uprizoritvijo njegove dramatisirane novele «Otok in struga».

Produkcija zagrebške dramatične šole se vrši dne 11. t. m. Učenci tretjega semestra bodo uprizorili Dickensonovo dramo «Čvrček za pečjo».

REPERTOAR LJUBLJANSKEGA GLEDALIŠČA.

Opera.

Sobota, 10. dec.: «Vaska kol», Bohema da — C. Nedelja, 11. dec.: «Bohema». — Izven, Ponedeljek, 12. dec.: Zaprt. Torek, 13. dec.: «Carmen». — B. Sreda, 14. dec.: «Boris Godunov». — E. Četrtek, 15. dec.: Zaprt. Petek, 16. dec.: «Werther». — D.

Drama.

Sobota, 10. dec.: «Roza Borndova». — B. Nedelja, 11. dec., popoldne ob 8. uri: «Pampeliška». — Izv. Nedelja, 11. dec., večer ob 8. uri: «Pohujšanje v dolini Sentflorjanski». — Izv. Ponedeljek, 12. dec.: «Porba». — A. Torek, 13. dec.: Zaprt. Sreda, 14. dec.: «Pampeliška». — C. Četrtek, 15. dec.: «Roza Borndova». — Izv. Petek, 16. dec.: «Pampeliška». — A.

Sokolski vestnik

Seja stavbnega odbora zletnega odbora se vrši v ponedeljek dne 12. t. m. ob 8. uri večer v savezni pisarni. Prosimo zanesljive udeležbe!

«Sokolski Glasnik». Izšla je 12. zadnje številka «Sokolskega Glasnika» s sledečo vsebino: Dr. Lazan Popović: O Slavstvu. 2.) Starejšina naš brat Vladimir Ravninar. 3.) Dr. Ljudevit Pivko: Kaj je važno i najvažnejše. 4.) Sokolstvo. 5.) Beležke. 6.) Iz uprave. S tem je zaključil «Sokolski Glasnik» tretji letnik. Pozivljamo vse brate in sestre, da takoj obnove naročnino za četrti letnik. Dolžnost vsakega Sokola je, da se naroči na «Sokolski Glasnik», ki je glasilo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Naroča se pri upravi v Zagrebu, Senoia ulica št. 17/18.

Sport

Izredna glavna skupščina Ljubljanskega nogometnega podsaveza se vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob 11. uri v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega. Podrobnosti so objavljene v današnji številki «Sporta».

Zimski trening za člane nogometne tih lahkotletčne sekcije vpelje S. K. Ilirija počeniš z nedeljo dne 11. t. m. v jahalnici Nuškove vojašnice v Trnovem. Dne 11. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši istotam pred treningom sestanek vseh nogometišev in atletikov S. K. Ilirija, ki se ga je udeležiti polnoštevilno. — Odbor.

Smuški kurz v Ljubljani se odloži na poznejši čas. Prižetek se pravdačasno objavi po časopisih. — Sportna zveza.

CLAUDE FARRÈRE: 40

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

«Dobro torej», nadaljuje admiral in se poskuša nasmehniti, pa le zategnje obraz v bolestone gube, kajti štor, kjer so mo odrezali roko, ga je ludo zabolel. «Ze vidim, kje vas čevcl žuli. Korzar ste, in fregata, ki ste jo poprej tako junaško stavili njegovemu Veličanstvu na razpolago, je glavni del vašega premoženja. Če je tako, potem bodite brez skrbi. Njegovo Veličanstvo naš kralj ne bo nikdar dopustil, da tako odličn mož, kakor ste vi, izgubi le del svojega premoženja v borbi, ki je veljala časti kraljeve mornarice. Pri svetem Ludviku, našem plemenitem patronu, v imenu kralja kupujem vašo «Lepo poldanico» za dvojno ceno, kakor ste jo dali nekoč, ko je ladja bila še nova.»

Sedaj Tomaž ni mogel in ni smel več molčati.

«Gospod admiral», pravi in tretjič sname svoj klobuk, «zelo sem zavezan vaši osebi. Toda prvič fregata ni moja, marveč sem jej le kapitan v službi njenega armatorja, gospoda viteza Danycana, ki je za zelo bogat. Drugič imam pa tudi jaz toliko, kolikor si želim, in še kaj več. Da ne štejem premoženja, ki sem si ga nabral v prejšnjih pohodih, imam samo tu seboj v kapitanskem kovčku nad sedemstotisoč funtov čistega zlata v lepih, zvencelih kovanih zlatnikih, ki so vsi moja izključna last in do katerih nima nikdo drug pravice.»

«Sedemstotisoč funtov zlata!» vsklikne gospod de Gabaret in se čudom čudi.

«Nič več in nič manj», potrdi Tomaž samozavestno.

S svojo jedino roko si sivi admiral pogladi brke.

«Sedemstotisoč funtov zlata!» ponavlja polglasno in skoraj ne veruje. «Odkod za vraga pa imate tolikšen zaklad, gospodine moj?»

Tomaž ponosno podpre levo roko v bok: «Iz Ciudad Reala na Novi

Granadi, gospod admiral», pravi. «Pred nekoliko meseci sem z nekaterimi prijateljskimi Flibustejci zavzel to mesto v naskoku in je razdeljal, da ni ostal kamen na kamnu.»

Beseda «Flibustejci» je učinkovala. Admiral je sedaj verjel. Čudil se je pa tem bolj. Potem pogleda korzarja s širokimi očmi in nadaljuje:

«Vi ste torej poprej, gospodine moj,» nadaljuje sedaj zopet s počasnim dostojanstvenim glasom in točno izgovarja vsako besedo, «vi ste torej poprej imeli na krovu vse to bogastvo, pa se vkljub temu niste pomišljali niti trenutka, da se udeležite tako grozno in nejednake bitke, dasiravno bi se jej bili prav lahko in brez sramote izognili, če bi vas bilo volja? Pri moji veri, to je pa zares junaško! Obnašali ste se uprav vzorno! Kajti zares preveč ste tvegali pri tej igri. Da so nas premagali in vas ujeli, bi bili izgubili i svobodo i premoženje, oboje naenkrat... In morda imate povrhu vsega tega doma v Saint Malò ženo in deco, ki čaka na vas in ki že računa z vsem tem bogastvom, ki ga prinašate?...»

«Premagali? Ujeli?» odgovori Tomaž in se naenkrat zasmelj iz polnega grla. «Ho, ho, gospod admiral, kaj mi pa to pripovedujete? O takšnih rečeh še nisem nikdar slišal govoriti, in tudi moje možto ne, vseh teh pet let, kar preganjamo kraljeve sovražnike po raznih morjih... Kar se pa moje dece tiče, nimam prav nobene. In kar se tiče žene, imam eno pred bogom, pa ne doma v Saint Malò, marveč tam na ladji. Sedaj spi, kajti prej se je krepko udeleževala bitke...»

Stari admiral se kar vspne v svoji nosilnici in ostrini: «Kaj, vaša žena je pri vas na krovu? Sovražnika ste napadli, ko je bila ona pri vas?»

«I, kako da ne?» odgovori Tomaž, «pa še svojo najlepšo brokatno haljo je oblekla, da prav izrazi svoje zanikanje tem holandskim podganam, in pa po cel funt pudra na vsako lice in dva čevlja šminke, čeprav jej vsega tega bogami ni treba...»

Gospod de Gabaret pade nazaj v svojo nosilnico:

«Gospodine,» še reče, «kraj bo to izvedel, bogami, izvedel...»

7

Ko so pasirali veliko ograjo, zavozli karosa po drobnem pesku pod voličasten drevored. Tomaž pogleda skozi okno karose in zagleda povsodi naokrog košata visoka drevesa, ki dajejo parku zunanost žume. Ospele vejevje je pobeljeno s slano. Na rjavci zemlji se tu pa tam svetlikajo zarirnjena jezera. Med seboj zapleteno vejevje omejuje pogled v nebo kakor z nežnimi čipkami. Sredi križpota kaže velik mramorni vodnjak svojo umetnost in kaskada pada žumeč in pljuskajoč v tolmun, po katerem plavajo kosl ledu. Nekoliko bolj vstran dvignejo tri krotke srnice svoje vitke vratove in se prenehajo pasti, vendar pa ne pobegetjo, ko se približa karosa. Velik sijaj prevladuje na tem kraju, strog in vendar ljubeznjiv. Kakor so Tomaža dolga leta hudih bojev po morju in v tujini utrdila, vendar čuti, kako vpliva vse to čudovito pomirjevalno nanj...

(Dalje prihodnjega)

Priporočajte „Jutro“!

Aleksander I. V poslednji številki 'Vojnega lista' so objavljeni ukazi vojnega ministrstva, ki se prvič začnejo z 'Mi Aleksander I.'. Oficijski združbi se je naročilo, da izdela karte z napisom 'A I.'.

Imenovanja v davčni službi. Zastopnik finančnega ministra je imenoval za voditelja davčnih uradov: v Krškem Ivanu Premka, davčnega nadzornika v Vrhniki; na Vrhniki Valentina Kompareta, davčnega nadzornika v Logatcu; v Logatcu Franca Jenka, davčnega upravitelja v Ljubljani. — Za davčne asistente so imenovani: Ignacij Tropa, certifikatist-nadzornik iz Maribora; Tomaž Verzegnani, certifikatist nadzornik iz Celja; Matevž Kapuš certifikatist-nadzornik iz Mostara, in Josip Sorneo, certifikatist-nadzornik iz Celja. Davčni praktikant Rudolf Lotrič je iz Kočevja premeščen v Mursko Soboto.

Ostavka na državno službo. Dr. Josip Šušteršič, obrtno-zadružni inšpektor pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, je podal ostavko na državno službo.

Načelnik Pejšič upokojen. Minister notranjih zadev je podpisal ukaz, s katerim je g. Teodor Pejšič, načelnik ministrstva notranjih zadev za Bravsko in Slavonijo izstopil iz stalni pokoj.

Promocija. Na Karlovem vseučilišču v Pragi je dne 21. novembra promoviral za doktorja prava gosp. Igo Gruden in Nalovežine pri Trstu, pesnik 'Primorskih posmih'. Naše iskrene čestitke!

Herman Wendel je imenovan za dopisnega člana londonske univerze, fakultetnega oddelka School for Slavonic studies at Kings College in the University of London, radi svojega poznanja jugoslovanskih razmer.

JDS za železničarje. Nabelstvo JDS je v svoji zvezi v sredo, dne 7. decembra razpravljalo o železniškem vprašanju ter je sklenilo pripraviti demokratičnega poslance, da se zavzamejo za zahtevo, ki jih zastopa vrhovni koalicijski odbor. Zlasti je nabelstvo zaprosilo posl. Rebernerja, katerega je zakonodajni odbor povelil, da v polnem obsegu uveljavi program železniške koalicije.

Urad za zaščito države. V ministrstvu za notranje zadeve se je ustanovilo novo oddeljenje za državno zaščito, ki bo poslovalo ločeno od oddeljenja za javno varnost. To oddeljenje bo vršilo kontrole nad tujci, vidiralo poine liste ter vršilo nadzorstvo nad antižidovskimi predstavi.

Predavanje Jugoslovanske Matice v Ljubli. Zelo uspeš večer je priredila Jugoslovanska Matica v štirtek v Ljubli. O predavanju omenila je s toplimi občutenimi besedami predaval tajnik g. Mahkota. Njegov predavanje je naredilo na številno občinstvo globok vtis. Predavanje je demonstriralo 90 zelo lepih slik. Posebna pa je nepri večer, ker so se na njem predavali kvartet 'Primorje'. Kvartet se odlikuje po svežih in dobro izločenih glasovih in je bil izreden uspeh. Uvajala sta člani od Marolta ml. harmonizirana narodna pesem 'Oj ta zoidaški bobeni', ki so jo morali večkrat ponoviti in pa Foersterjev 'Spak'. Kvartet 'Primorje' obara poslušalce najbolj slovenski kvartet.

Klerikalno časopisje kot najhujše nevarno sredstvo. Iz Kranjske gore nam poročajo: Preteklo nedeljo je takojšnji župnik vso svojo pridigo uporabil v agitacijo za klerikalno časopisje. Poudarjal je slabi, da je katoliško časopisje najbolje vzgojno sredstvo za narod. To župnikovo trditve so takoj z dejanji dokazali Marčični Ord. ki so na dan pred Miklavžem drveli po ulicah z rogovi in krinkami na obrazu ter mazali dekleta po obrazu in obkeli s šnilami. — Mimogrede bi uprtaši se našega gospoda župana, zakaj našeloma na narodne praznike ne razdeli nič na občinski, nič na svoji hiši mislivo, daj vemo, da je ima.

Za tobačne delavce. Kakor nam poročajo iz Beograda, je upravni svet monopolske uprave na predlog poslance Jerjane sklenil povišanje draginjskih doklad za vse delavnice ljubljanske tobačne tovarne.

Gibanje železničarjev. Težavne gnotne razmere ip na stremiljenje po sanaciji težavnega železniškega prometa so železničarje prihitile, da so si ustanovili koalicijski odbor vseh obstoječih železniških organizacij, da daje s tem poudarka resnosti svojih zahtev in stremiljenj. Pokrajinski koalicijski odbor v Ljubljani je sklical za ubranj zvečer v veliko dvorano 'Unions' odbor koaliranih organizacij, na katerem so pred začetkom polno dvorano poročali zastopniki vseh v koaliciji združenih železniških organizacij, o položaju in povzročili železničarje k slogi, ki je edino jamstvo za dosego upravičenih zahtev. Govorili so: predsednik Zveze jugoslovanskih železničarjev, g. Blaž Korošec, za Savo železničarja g. Nahrgal iz Maribora, za Udrženje železniških činovnikov gosp. Vencoslav Črnigoi, za Prometno zvezo g. Beltinac, za Društvo upokojencev g. Jernejčič in nar. posl. Josip Kopač. Predsednik Zveze postnih organizacij, g. Urhavič je izjavil solidarnost postnih namoščencev z zahtevami železničarjev. Vrhovno vodstvo koaliranih železniških organizacij je predložilo naslednjim metodom dne 28. nov. resolucijo, v kateri so navedene vse materialne in druge stanovske zahteve s prošnjo, da odgovori ministrstvo naobračanja vsaj do 15. dec. Šhod je potekel popolnoma mirno in pokazal, da se železničarji zavedajo resnosti položaja.

Potrjen preiskovalni zapor. Beograjske prvostepeno sodišče je potrdilo preiskovalni zapor, ki ga je odredil preiskovalni sodnik proti bivšemu komunističnemu poslancu Trišij Klaceroviču, ki je osumljen sodelovanja pri atentatu na kralja Aleksandra.

Spopad s italijanskimi oficirji v Splitu. V noči od torika na sredo je prišlo v baru na Račevicah v Splitu do spopada med štirimi italijanskimi oficirji s italijanske vojnne ladje 'Ribotič' in med splitsko omladino. Razvil se je ljut pretep s palicami, steklenicami in stoli. Eden italijanskih oficirjev je bil znatno ranjen in je moral iskati zdravniško pomoč. Sodna komisija se je podala na ladjo, da pregleda ranjenega častnika. Ta incident kakor tudi drugi so posledica bovavka italijanske vojnne ladje v splitskem pristanišču, ki razburja splitsko prebivalstvo.

Društvo slušateljev filozofske fakultete priredi na ljubljanski univerzi v zbornici javno predavanje v nedeljo dne 11. decembra ob pol 11. uri. Predava gosp. univ. prof. dr. France Veber: Resnica in spoznavanje. — Il. Tradicijska in sodobna reševanja spoznavnega problema.

Klub esperantistov v Ljubljani začne danes, dne 10. t. m. ob 20. uri v prostori državne dvorazredne trgovske šole (Kongresni trg št. 5) a poučevanjem esperantskega jezika. Sprejemal bo ta dan tudi nove članke in daje vsa tozadevna pojasnila. Pismene informacije daje g. Jerko Jurinac, Ljubljana, Franciškanska ulica 6.

Društvo 'Soča' opozarja vse članke in prijatelje, da predava danes, v soboto, v salonu hotela 'Lloyd' ob 8. uri zvečer g. dr. J. L. A. H. Vstop prost.

Šhod hišnih posestnikov. Prereli smo: Hišni posestniki, naj si bodo člani ali nečlani, se ponovno opozarjajo na velik protestni shod v nedeljo 11. t. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela 'Unions' v Ljubljani. Da zavzamemo proti uredbam skupno stališče in sklenemo jednoglasno protest, je neizogibno potrebno, da na shodu ne manjka noben hišni posestnik iz mesta, kakor tudi iz predmestij Ljubljane. — Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Dramatični odsek Sokola VŠ uprizarji v nedeljo dne 11. decembra 1921 ob pol 8. uri zvečer v Sokolskem domu dramo 'Mimogrede'.

Ruski dijak v Ljubljani priredi v nedeljo dne 11. decembra v zgorajjih prostorih 'Narodnega doma' akademijo s plesom pod pokroviteljstvom g. pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja. Pri akademiji sodelujejo iz prijaznosti člani kr. Narodnega gledališča in ruski pevski zbor, ki bo izvajal nekaj krasnih ruskih narodnih pesmi. Po prireditvi bo ples, ki ga vodi g. Poljakova. Prireditelj je namočena hodilna ruskim dijakom, ki so morali zapustiti svoje domovine in odposotati v tujino, da nadaljujejo svoje študije. Upamo, da bo naše občinstvo, ki je vedno imelo čuteče srce za naše brate Ruse, v velikem številu posloilo to prireditve ter na ta način olajalo bodo tem dijakom, ki so večinoma brez vsakih gmotnih sredstev. Prireditelj se vrši točno ob 20. uri zvečer Vstop brez povabil.

Mestna zastavljavica v Ljubljani ima tomesečno dražbo aprila 1921 zastavljenih predmetov dne 13. decembra popolnoma.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega izkaza se je v mestni občini Ljubljanski v dobi od 27. novembra do 8. decembra narodilo 29 otrok, med temi 8 mlavrojenčki, umrlo pa je 10 moških in 17 žensk, skupaj torej 27 oseb. Smrtni vzrok je bil v štirih slučajih srčna hiba, v treh jetika, v treh rak, v dveh življenjska slabost, v dveh zastrupljenje rane, po en slučaj pljučnice, ošpic in v enajstih slučajih drugi naravni smrtni vzroki. Na naslednjih boleznih je v tej dobi obolelo 8 oseb in sicer 8 na ošpicah, po 2 na davci in škrlatinki in 1 na griži.

Umrli so v Ljubljani: Neža Kenia, mlavzarjeva žena, 70 let. — Stanislava Novak-Nahrgal, rejnika, 7 mesecev. — Ivan Ribnikar, izvoščekov sin, 20 mesecev. — Marija Semič, delavka, 20 let. — Marija Čof, zasebnica, 63 let. — Alojzij Vinsek, delavčev sin, 2 leti in pol. — Alojzij Jerle, dlninar, 28 let. — Alojzija Prestav, posestnikova hči, 30 let.

Umrli je dne 8. decembra na Malih Rodnah posestnik ter bivši 30letni župan občine Sv. Mohor g. Martin Debelak v starosti 81 let po daljši mučni bolezni. Pokojnik je oče poštnega direktorja g. dr. Debelaka. Cenjeni obitelji iskreno sožalje!

Umrli je dne 4. decembra v Oradugu g. Josipina Sellak, vilova po blivšem mezarju v Celju, stara 54 let, truplo so prepeljali v Celje in je dne 9. dec. pokopali na okoliškem pokopališču.

Protestni shod hišnih posestnikov v Celju in okolici, ki se je vršil dne 7. dec. je bil stajno obiskan. Poročal je predsednik zveze g. Frelih iz Ljubljane, ki je orisan težavni položaj, v katerem se nahajajo hišni posestniki, ki se jih boče za za mnogo let oropati njihovih pravic. Ministrstva dr. Kukovcu in Puclju je bil poslan brzogojni protest proti novi stanovanjski naredbi, resolucija pa vsem parlamentarnim klubom in pokrajinski upravi.

Občinski odbor celjske okoliške občine ima v nedeljo dne 11. decembra sejo v občinski pisarni na Bregu.

IV. porotno zasedanje v Celju se prične v ponedeljek dne 12. dec. Dosedaj so razpisane razprave za 4 dni.

Podružnica Jugoslovanske Matice se ustanovi dne 12. dec. v Dobrni.

Is celjske poljedelske kronike. Delavci Ivan Sidler iz Lrnatulka je vdril v stanovanje Ivana Dolganov in mu pokradel za 450 kron šivil. Zaradi posevne je bil aretiran Stanko Z., zasebni uradnik. Povečnil je svojemu dolodajalcu skupno 16.383 kron in denar porabil zase.

Mariborski občinski svet ima prihodnji ponedeljek dne 12. decembra, redno javno sejo, na kateri se bo razpravljalo o mestnem proračunu za leto 1922.

Sprejemanje bolnikov na kirurški in spalni oddelki javne bolnice v Mariboru. Ker sta kirurški oddelki in oddelki za spolne in kožne bolezni na splošni bolnici v Mariboru že renovirana, se bolniki sprejemanje zopet normalno.

Koledar 'Sildmarke' v Jugoslaviji prepovedan. Znano velepromansko društvo 'Sildmarke' je za leto 1922 izdalo svoj običajni koledar ter, kakor vedno, tudi letne rovari v njem proti Jugoslaviji in ščuva naše državljane k nepokorišni in proti edinstvu. Zaradi tega je naša oblast ta koledar zaplenila in strogo prepovedala razpečevanje.

Gospodarski list za neodrešeno domovino. Kakor poroča 'Edinost', je začel izhajati še tokom tega meseca v Gorici strokovni list, ki se bo bavil z gospodarsko-zadružnimi zadevami.

Generalni civilni vicekomisarjat v Gorici. Na Gorickem se je ustanovil generalni civilni vicekomisarjat s sedežem v Gorici. Za vicekomisarja je imenovan dr. Luigi Maggioni, doslej prefekt v Rovignu, ki je nastopil svoje službeno mesto.

Župnik v Tribuži umorjen. V selu Spodnja Tribuža v tominskem okraju so nedavno vdrli razbojniki v stanovanje upokojenega župnika Kadenara. Župnika so ubili ter odnesli 5000 lir, katere je imel zašite v svoji suknji. O roparjih ni sledu. Domneva se, da so pobegnili v Jugoslav.

Za zgradbo doma za slepe v Ljubljani. Gospod Fr. Rus, ravnatelj Eskomptne banke v Ljubljani, je daroval mesto venca na krsto pokojne gospe Klare Tavčarjeve iz Št. Vidja pri Prevojah znesek 200 kron. Dve neimenovani osebi iz Adlešič pošiljate po g. župniku Ivanu Sasiču 40 kron. Neimenovan je daroval 30 kron. Pri neki svatbi na Lancovem pri Radovljici, so nabrali za zgradbo novega doma 200 kron. Gojenske zasebne učiteljice v Mariboru so v isto svrhu poslole 400 kron. Gospod Fr. Gogala v Ljubljani 40 kron. Mesto venca na grob pokojnega g. Fr. Jagra, nadzornika južne železnice, po uradništvu oddelka III/4 obr. rav. je izročil gospod Fr. Bonac 600 kron. Vsem darovalcem najizkrenejša zahvala!

Za burgenlandške Hrvatve. V svrhu, da se uvede sistematično varstvo za 70.000 burgenlandskih Hrvatov, ki po mirovni pogodbi pripadajo Avstriji, je akademski klub 'Jugoslovska organizacija na Dunaju svojo podružnico, ki se je to dni konstituirala. Za predsednika je bil izvoljen dr. Štejo Šantija.

Na potu navzdol. Ivanka Sever je bila poštna uradnica v Veliki Kikindi. Tam se je pregrešila nad državnim imetjem in je bila odpuščena početkom letošnjega leta. Začela je 'spotovati'. Pojavila se je pri raznih postah in se povsoli predstavljala kot poštna uradnica, ki jo je dodelala na potu na službeno mesto sedaj ta, sedaj ona nesreča; največkrat je bila 'okradena'. Na ta način je izmamila Severjeva največ od poštarjev v raznih krajih Vojvodine, Bosne in Hrvatske mnogo tisoč kron. V štirtek jo je na ulici v Zagrebu spoznal neki poštar iz Dubice ter jo dal aretirati. Tako je zaenkrat končana njena pustolovska karjera.

Zapeljivo zlato. Delavec južne železnice Franc Pšela je našel na umivalniku brzovalka Beograd-Praga grulo zlata, ki je tehtala 28 dekgoramov in katero je skoraj gotovo pozabil v vlaku kak tiho-tapec. Pšela si je prisvojil zlato ter ga skušal spraviti v denar s pomočjo svojega znanca Josipa Fiedlerja. Zlatarju Ilgerju v Mariboru, kateremu sta ponudila zlato, se je zdelo kupčija sumljiva in je poklical policijo. Pšela in Fiedler sta bila aretirana in izročena sodišču.

Mala kronika. Hlapca ljubljanske tvrdike Rossmann & Tschurn, Silvestra Petriča, je pri krmiljenju konj tako močno pritisnil ob jasio, da mu je zlomil rebra. — Janezu Čokolcu, delavcu na parni žagi 'Velika gorja' v Ribnici, je zdrobil hlood levo nogo. — France Meglič, lovec pri graščaku Palmetu na Igu, je na lovu padel čez neko skalo in si pri padcu zlomil levo nogo. — Vojni invalid Martin Romih, stanujoč v Invalidskem domu v Ljubljani, je padel po stopnicah in se pri tem poškodoval na nogi.

Samomor zaradi stanovanjske bede. Preteklo soboto je skočil v Splitu računski svetnik Peter Ljubič s četrtega nadstropja na ulico ter obeljal mrtev na mestu. V pismu, katerega je naslovil na svojo ženo, navađa, da ga je gnala v smrt silna neurastenja. V dobi italijanske okupacije je Ljubič iz Zadra prišel v Split. Teško je živel brez stanovanja, kar je vplivalo katastrofalno na njegovo zdravje.

Požar v sarajevski mestni hiši. V sredo ponoči je v sarajevski mestni hiši izbruhnil požar v stopnišču. Škoda znaša približno 60.000 kron. Bila pa je velika nevarnost, da ogenj uniči do najlepše postopne v Sarajevu.

Aretacija tatu. V Mariboru je bil v četrtek aretiran 30letni Ivan Groselj iz Ptujke gore, ker je carinskemu revizorju Milanu Gosiču ukradel iz stanovanja za 2000 kron perla.

ITO-pasta krasno čisti zobe in odstranjuje zeleni rob na zobeh!

DOLAR. Dolar spada med one valute, ki jih radi imenujemo zlato. Poleg dolarja vzamemo običajno še angleške funte in švicarske franke. Iz tečajev teh treh valut si vsakokrat lahko izračunamo povprečno zlato pariteto kroga, oziroma dinarja. Zaradi tega ni vseeno, koliko notira dolar v Curihu ali pa na ostalih evropskih trgih, ker njegov višji tečaj vpliva neugodno na povprečni zlati tečaj dinarja.

Navzile temu, da smatramo te valute toliko vredne v zlatu kakor kaže njihova nominalna vrednost, se vendar njihova notranja vrednost, kakor v mirnih časih medseboj izpreminja po doseženih ali pričakovanih gospodarskih uspehih njihovih držav. Šaj izpreminja celo suho zlato svoje vrednosti napram drugim dobrinam.

Od zlatih valut je najinteresantnejši razvoj ameriškega dolarja, ki se tudi v našo državo zelo importira in ki predstavlja zaradi tega v devizni in valutni trgovini naših bors in bank važni kupijski objekt. Dolar je stal več kot eno leto na mednarodnih trgih visoko nad pariteto švicarskega franka. Preteklo leto je dosegel najvišjo notico 6.30 frankov za 1 dolar pri zlati pariteti 6.18. V teku meseca pa se je ta visoki tečaj polagoma rušil in dosegel dne 6. dec. 5.19. Ta notica je sicer še za 0.01 evr. franka nad zlato pariteto. Vendar se smatra po uštevanju stroškov pri trgovinskih transakcijah, da stoji dolar že pod svojo zlato pariteto napram franku, ki je menda najvišje stoji evropska (če ne celo svetovna) valuta. Dolarjev padec je povzročilo zmanjšanje evropskih obveznosti napram Ameriki. Ameriški izvoz je padel od meseca do meseca, kupovna moč Evrope je v Ameriki občutno manjša, kakor lani, in to je zmanjšalo povpraševanje po čeku Newyork.

Cena dolarja na Angleskem se je razvijala na isti način kakor v Švici. Iz enega zlatega funta se nakuje ca. 4.866 zlatega dolarja. To številno velja kot zlato pariteta. Najvišji dolarjev tečaj lanske leto je bil 3.20 dolarja za 1 funt. Doigo časa potem se je gibal med 3.50 in 3.60. Danes notira funt že 4.07 dolarja in se bliža dosti naglo zlati pariteti. Tudi razvoj šterlinga je znamenja, da ne zavzema Amerika v Evropi tako ugodnega gospodarskega stališča kakor lani.

Za slučaj enakega razvoja v bodočnosti in pod pogojem vsaj stabilne vrednosti dinarja mora pasti dolarju cena tudi pri nas.

Mariborski svinjski sejem. Na sejan, ki se je vršil večeraj, je bilo pripelanih 68 prašičev. Cene so bile sledi: 4 tedne stari prešli komad 120—150 K, 5 do 6 tednov 200—250 K, 6 do 8 tednov 250—350 K, 4 do 6 mesecev stari 700—850 K, 8 do 10 mesecev stari 1200—1600 K, eno leto stari 2500—3500 K, poldrugo leto stari 4000—4500 K, plemenski svinje kg žive teže 28—30 K, polpitane svinje kg mrtve teže 34—40 K.

Poročila o trgovini s poljskimi pridelki dne 7. t. m.: Vinkovci: Vsed pomanjšanja vagonov ni mogoče odpremiti prodanega blaga. Povpraševanje za pšenico in koruzo je neobičajno živahno. Cena: pšenica 1380—1400 K, nova koruza 1040—1060 K, oves 890—840 K. — Vukovar: Dovozi slabi, povpraševanje živahno. Cena: pšenica 1370—1390 K, stara koruza 1120—1140 K, nova koruza okoli 1040 K, oves 830—840 K.

Likvidacija parobrodne d. d. 'Transatlantika' v Zagrebu. Na izrodni skupščini 'Transatlantika' dne 22. t. m. bo predložena likvidacija družbe.

Sladkorna tvornica d. d. v Velikem Bečkereku je objavila svojo bilanco za preteklo poslovno leto, katero je zaključila 30. junija t. l. Na temeljno delniško glavnico 6 milijonov kron je imela tvornica 2.292.780 kron čistega dobička. Podjetje bo moglo dati visoko dividendo. Sladkorna industrija torej pri nas lepo uspeva, kakor posnemamo tudi po bilancah drugih sladkornih tvornic. Zato so pa tudi cene sladkorja precej zabelejene.

Prodaja premogovnika v Zahukovju. Naša vlada je nedavno sklenila prodati svoj premogovnik v Zahukovju. V ta namen se je mudila, kakor poroča 'Nova Dobas', pretekli teden tamkaj komisija, kateri sta pristvovala kupca neki Rus in neki Anglež ter ravnatelj iz Trbovelj. Slednji se je izjavil proti prodaji, češ da je zabukovski premog boljši kakor trboveljski. Ker je podjetje danes aktivno in se eksploatira dnevno do dvanajst vagonov, nažre za ne prišlo do prodaje.

Električna centrala mesta Zagreba na Savi, Zagreška 'Riječ' prinaša nekaj podatkov o načrtu hidroelektrične centrala mesta Zagreba na Savi med Krškim in Čatežem. Uresničenje te osnove bi bilo velikega pomena zlasti za industrijski razvoj mesta Zagreba in okolice. Na novejši projekt za izgradnjo električne centrala, ki ima največ izgledov za uresničenje, izkorišča naravni palec vode med Rajhenburgom in Čatežem. Pri centrali so projektrane 4 turbine, katerih vsaka more izrabiti 40 m³ vode v sekundi pri padcu 14 m. Gradnja naj bi se začela v septembru leta 1922.

Dobava pohištva, raznih instrumentov in utenzij za laboratorij, perila, zdravil, desinfekcijskih sredstev in aparata za Pasteurjev zavod v Novem Sadu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Pismena ofertna licitacija se vrši 15. t. m. ob 11. dopoldne v pisarni Zdravstvenega odelka v Novem Sadu.

Izvoz ovc. S sklepom ministrstva sveta in v smislu zakona o izvozu od 27. dec. 1920 se je na predlog ministra za poljedelstvo in vode razen prej odobrenega izvoza odobril nov kontingent 40.000 ovnov in 11.000 ovvac. Ta novi kontingent se bo izvedel preko nastopnih carinaric: v Gvočjevi 12.000 ovnov in 3000 ovvac, v Bitolju 10.000 ovnov in 2000 ovvac, v Dubrovniku 1500 ovnov in 1000 ovvac, v Mariboru 1500 ovnov in 500 ovvac, v Raketu 1500 ovnov in 500 ovvac, ostanek pa preko drugih carinaric. Ako se ne bo priljavilo zadostno število ovnov za ta izvoz, se bodo lahko namesto njih izvažale ovce.

Ljubljanska Slovenska banka je otvorila v Dolnji Lendavi podružnico in v Murski Soboti ekspozituro.

Jugoslovanska trgovinska komora na Dunaju. 'Jugoslovanski Lloyds' poroča s Dunaja, da je tam započeta akcija za osnovanje 'Jugoslovanske trgovinske komore' na Dunaju.

Velik naknadni vpis investicijskega posojila. Slavenška banka v Zagrebu je prejela od svoje agencije v Buenos Airesu (Argentina) naknadni vpis 700.000 argentinjskega posojila od g. Miguela Nihanoviča v znesku 4 milijonov kron. Dodoljubnemu rojaku v tajini vsa čast.

Zblijanje trgovinskih stikov med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Dne 13. decembra se bo začela v Pragi, Beogradu Zagrebu in Ljubljani konferenca jugoslovansko-češkoslovaške trgovinske ankete komisije. Ta komisija je sestavljena iz finančnih in trgovinskih ekspertov Jugoslavije in Češkoslovaške. Njena naloga je, da v vseh važnejših trgovinskih centrih Češkoslovaške in Jugoslavije prouči trgovinske razmere in dela za zbijanje trgovinskih odnosov med obema državama.

Nova poljsko-jugoslovanska družba. V Varšavi se je osnovala poljsko-jugoslovanska družba 'Pol-jug' d. d., katere cilj je, da dovede do čim tesnejših trgovinskih zvez med Poljsko in Jugoslavijo. Pri družbi so udeležene razne banke, nekaj zasebnikov, a del glavnice je rezerviran za jugoslovanske kapitaliste.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 132 — 137. Bukarešt 230, Milan 1182 — 1190, London 1125 — 1138, Newyork kabel 273 — 274, sek 272, Pariz 2050 — 2100, Praga 306 — 308, Svica 5250 — 5300, Dunaj 4 — 4.25, Budimpešta 35 — 35.75, valute: dolar 270 — 271.50, avstrijske krome 4.50, levi 190, rublji 96 — 90, češke krome 390, franki 2000 — 2075, napoleoni 980, marke 138 — 140, levi 208 — 210, lire 1678.

Banka za Primorje 800 — 825. Trg. obrtna banka 260 — 265. Hrv. eskomptna banka 745 — 754. Brodska banka 400. Jadranska banka 1280. Jugoslovanska banka 485 — 490. Ljub. kreditna banka 900 — 950. Narodna banka 495 — 510. Prakišediona 5350 — 5400. Reška poška banka 505. Slov. eskomptna banka 590 — 615. Srpska banka 706. Eksploatacija drva 675 — 725. Gornjini 630 — 650. Gutman 1325 — 1375. Narodna šumska industrija 505 — 575. Našička industrija drva 500 — 510. Slavonija 650 — 670. Dubr. paroplovna družba 4800 — 4900. Ljub. strojne tovarne in livarne — Trbov. premokopna družba 1090.

Beograd, valute: dolarji 68, marke 34.50, levi 53.50, devize: London 262, Pariz 220, Zeneva 1910, Praga 77, Dunaj 0.95, Berlin 34.50, Milan 300, Budimpešta 8.75.

Cerih, devize: Berlin 2.70, Newyork 5.18, London 21.24, Pariz 40.00, Milan 22.80, Praga 5.80, Budimpešta 0.65, Zagreb 2.00, Varšava 0.15, Dunaj 0.16, avstrijske krome 0.16.

Dunaj, devize: Zagreb 23.50, Berlin 9200, Budimpešta 775, London 25.000, Milan 26.300, Newyork 6100, Pariz 46.000, Praga 6250, Varšava 180, Curih 115.000, valute: dolarji 6000, marke 3223, funti 24.500, francoski franki 45.500, lire 26.000, dinarji 9200, poljske marke 180, levi 4575, švicarski franki 117.500, češke krome 8250, madžarske krome 780.

Berlin, devize: Rim 824.15, London 771.70 — 773.90, Newyork 188.31 — 188.60, Pariz 1480.50 — 1486.50, Svica 3671.30 — 3678.70, Dunaj 6.48 — 6.52, Praga 216.75 — 217.75, Budimpešta 24.47 — 24.53.

Vremensko poročilo

Ljubljana 206 m nad morjem.

Table with columns: Dan, Čas opazovanja, Obilje vetra, Siletoje, Temperatura, Vetromer, Nebo, Vrednost v točki. Data for 9. dec. shows temperature 7.8, wind 14, and sky conditions.

Srednja večerajša temperatura -2.2, normalna 0.9.

Vremenska napoved: nelepo severno vreme. Solnce vzhaja ob 7.53, zahaja ob 16.12.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij 'Jutra'. Odgovorni urednik Vit. F. Tolenc.

MALIOGLASI

stanejo do 20 besedi Din. 3.—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakih.) Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

SLUŽBE

DRŽAVNI URADNIK

Išče v prostem času še kaj zasluska. Zmožen srbo-hrvaščine kot maternega jezika, obvladuje še francosčino. Ravnotako bi podučeval oba jezika. Prihaja na stanovanje. Naslov pové uprava „Jutra“.

PRIMERNO SLUŽBO

Išče uradnik z večletno lančno prakso. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takoi“.

DRŽAVNI URADNIK,

zmožen poleg slovenskega in nemškega tudi popolnoma srbskega jezika, želi sprejeti privatno službo v popoldanskem urah (4.—7. ure). Naslov: F. C., Ljubljana, poštnošteča.

Potrebujemo izurjene

URNJARSKE POMOČNIKE, češče vsom delom. Vojnja se povrne. Stanovanje pravo. Humanič. Sarajevo, poštni predal 43.

KUPIM

Rabljen, a dobro obrabjen PISALNI STROJ „ADLER“ kupim. Ponudbe na Anton Sinkovec, Grosnplje. 2056

PRODAVA

PRODAM 2047 po niski ceni popolnoma nove elegantne škorje št. 40. Naslov pové uprava „Jutra“.

RAVNO

NOVOSTI BOŽIČNIH IN NOVOLETNIH RAZGLEDNIC 1950 pripravila M. TICAR, LJUBLJANA.

V PODNAJEM

dam krojaško delavnico v Ljubljani. Naslov pové uprava „Jutra“.

TRGOVINA

2074 z melanim blagom v manjšem obsegu, se proda ali da v najem. Ponudbe: Maribor, Aleksandr.-va cesta 45, vrata 3.

STANOVANJA

MEBLOVANO SOBO išče za takoj soliden bančni uradnik. Plača najbolje. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra“ pod „Soba“.

DOJENOVANJE

MLAD, DOBRO SITUIRAN TRGOVEC 1914 želi znanja z gospodsko ali vdomico v svrhu skupne zabave. Ženitev ni izključena. Premoženje postranska stvar. Resne ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Z vj nje“.

SAMEC

z lepo gotovino, srednjih let, želi znanja z dekletom ali vdovo do 37 let staro v svrhu ženitve. Pisma je poslati pod „Ptič bres gnezda“, poštnošteča Ljubljana.

IZOBRAŽEN GOSPOD,

tujec, želi nesebičnega znanja ali korespondence z istorako damo, ki govori tudi nemški ali italijanski. Ponudbe pod „Tuisce 30“ na upr. „Jutra“.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj.

Samostojni dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zaščiteno. Vpraša se: Emonska cesta 8, v pisarni. 1987

A. ŠERBEC in F. TEŽAK

izdelovanje kemičnih izdelkov „Svetla“

Ljubljana, Zvonarska ulica 7.

Do sedaj najboljšje in najuspešnejše čistilo za čevlje v vseh barvah, čistilo za usnje, parkete itd.

Proda se hiša v mestu Slov. Bistrica

moderno zidana, z dvema dvoriščnima stavbama, s tremi gospodskimi stanovanji malim vrtom, skoraj nova, za ceno K 880.000.—. Ponudbe na Oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska 18.

Priporočamo knjige za mladino:

Ilka Waschtetova, Pravičnos. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K več. Habberten-Sorli, Bob in Tedi. Povest s slikami. Broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti K 240 več. Čika Jova Zmaj-Građnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti 1 K več. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Radi preselitve lokala proda več kompletih sp. inic ter kuhinj po jako nizki ceni.

Ivan Had'ovič, Gosposvelska cesta 13, prtilišče, vrata 38.

V prijaznem kraju ob železnici želim kupiti hišo

z vrtom ali majhnim zemljiščem. Ponudbe na „M.“, poštnošteča Jesenovec-Fužine.

Fine slonokoščene zidelke

in sicer kasete za dragocenosti, ročne torbice, kora je in različne okrasko pripravila za Miklavževa in Božična darila M. Barti, Ljubljana, Zrlinskega cesta 7.

Stvari se lahko ogledajo v izložbi tržnice Wider, Šelenburgova ulica

Najlepše, najboljše in najcenejše darilo za Božič

lepa in dobra knjiga!

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Ima takih knjig v zalogi na veliko izbiro, ter jih sl. občinstvu v to svrhu toplo priporoča.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

Damsko, moško in otroško modno blago

C. J. HAMANN Mestni trg 8.

Naiboliša Ljutomerska vina

ima v zalogi tvrdka Lovro Petovar, Ivanjkovi, lastne vinograde v Jeruzalemu.

„ŠUMADIJA“

Prva srbska zavarovalna in pozavarovalna družba v BEOGRADU Glavni zastop za Slovenijo: Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24

sklepa vsakovrstna zavarovanja proti požarnim škodam, ter zavarovanja na človeško življenje za slučaj smrti in doživljanja, rentna zavarovanja, kakor tudi za otrokom, po najmodernejših kombinacijah in najugodnejših pogojih. Spretni zastopniki sprejmejo se v vseh večjih krajih Slovenije. Zavarujte se pri domačem zavodu!

Spretno

korespondentinjo in stenotipistinjo

veščo slovenščine in nemščine, če mogoče tudi srbo-hrvaščine, išče večje podjetje v Ljubljani. Le prvovrstne moči naj naslovijo svoje ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, referenc in zahtevkov na „Poštni predal št. 142 v Ljubljani“.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Opomin!

Ker se širijo lažnive govorice o moji osebi, bom proti obrekovalcu brez ozira sodnijsko postopal.

Emil Franzot.

Velika avto-delavnica in garaža JOSIP JUG

oprejena vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrzeta točna, dela z najamčena. Maribor, Tržaška cesta 16.

Išče se

kontoristinja

zmožna stenografije, jezikov in strojepisja. Naslov pové uprava „Jutra“.

Neimenovanec tem potem vsem trpečim na

reumatizmu

blagohotno nasvetuje obrniti se na g. M. U. dr. Rahlejeva ord. na Bledu, hotel „Evropa“, vsak dan dop. in pop., ter se obenem imenovanemu g. zdravniku v imenu svojem in po naročilu v imenu mnogih drugih — med njimi takih, ki so bili popolnoma brez upa na ozdravljenje — ki so se obrnili na njega, javno zahvaljuje za temeljito in nepričakovano hitro ozdravljenje te mučne bolezni.

Spretnega

knjigovodjo-bilančnika

Za ameriško knjigovodstvo, večšega slovenščine in nemščine, išče večje podjetje v Ljubljani. Le prvovrstne moči s prima referencami naj naslovijo svoje ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja ter zahtevkov na „Poštni predal št. 142 v Ljubljani“.

Jurja grofa Thurnskega

✂ jeklarna na Ravnah ✂

Guštanj, Slovenija

proizvaja izdeluje

kvalitetno jeklo za vsakovrstno uporabo, valjano ali kovano, v šibikah, drogih, ploščah i. t. d.; v kalupih kovane predmete za železnice in avtomobilne tvornice, strojne osovine, osovine za tovarne vozove, nože za stroje, poljedelsko orodje, nakovala.

Brez posebnih obvestil.

Potrtega srca javljamo, da je naš blagi oče, oziroma tast, ded, praded in brat, gospod

MARTIN DEBELAK

posestnik, bivši 30letni župan i. t. d.

v starosti 80ih let danes v Bogu vdan preminul. Pogreb se vrši v soboto, 10. t. m. ob 14. uri pri Sv. Mohorju pri Rogški Slatini.

Ljubljana-Sv. Mohor pri Rog. Slatini, dne 8. decembra 1921.

Dr. Janko Debelak
direktor pošte in brzoj. za Slovenijo | Marija,
Ana,
Vera,
Roza,
hčere. | Marica,
Lenica,
Marija,
sinuhe. | Ladislav Ciglenceky, posestnik
Anton Križan, posestnik
Martin Sinko, posestnik
zetje.
Simon Debelak, posestnik
Ivan Debelak, pos. v Poljčanah
bratje. |
|--|---|--|---|

Vnuki in pravnuki.

Telofon št. 508.

Št. pošl. ček. ur. 12.051.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje in podpira ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Obrestuje vloge na 4%, na tekoči račun pe knjizice po od dne vloge do dne dviga. Ima dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami.